ORTODOKSİA

AHLÂKÎ VE DİNÎ RESALE

İMTİYAZ SAHİBİ: HRİSTOPOLİS MİTROPOLİTİ
MELETİOS LUKAKİS

MAHAL İDARE FENER
RUM PATRİKHANESİ

ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΗΘΙΚΟΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
† Ο ΧΡΙΣΤΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΜΕΛΕΤΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ: ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΦΑΝΑΡΙΟΝ

ΕΤΟΣ Ι' ΜΑΪΟΣ 1935 ΤΕΥΧΟΣ 5

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τύποις «Φαζιλὲτ»

ΕΟΡΤΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Τὰ κατωτέρω ἑόρτια ἐπὶ τῷ Πάσχα Γράμματα, ληφθέντα μετὰ τὴν ἔκδοσιν] τοῦ παρελθόντος τεύχους τῆς «Ὀρθοδοξίας» δημοσιεύονται ἐν τῷ παρόντι τεύχει:

Τιφλίς, 20 Ἀπριλίου 1935.

Παναγιώτατε, Ποιμὴν Ποιμένων καὶ Πάτερ Πατέρων,

Μετὰ τῆς Συνόδου τοῦ Καθολικάτου πάσης Γεωργίας προάγομαι ἵνα συγχαρῶ Ὑμῖν ἐπὶ τῇ εὐσήμῳ ἑορτῇ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Δεόμεθα διαπύρως τοῦ θανάτῳ τὸν θάνατον πατήσαντος καὶ ζωὴν τοῖς μνήμασι δωρησαμένου, ἵνα διαφυλάττῃ τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα, τοὺς Ἐπισκόπους, ποιμένας καὶ ποίμνια Αὐτῆς ἐν θυμηδίᾳ πνευματικῇ καὶ μακροημερεύσει καὶ ἐνισχύῃ μεταξὺ τῶν ὁμοθρήσκων ἡμῶν τὴν εἰρήνην, τὴν ἀδελφωσύνην καὶ τὴν ἀγάπην.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!

Τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς καὶ συλλειτουργός, Καθολικὸς Πατριάρχης πάσης Γεωργίας καὶ Ἀρχιεπίσκοπος Μετσκέτης καὶ Τιφλίδος

† **Καλλίστρατος**

Τῇ 10ῃ Μαΐου 1935.

Ἀγαπητὲ ἐν Χριστῷ Ἀδελφέ,

Μετ' αἰσθημάτων πολλῆς χαρᾶς ἐδεξάμην διὰ τοῦ καλοῦ ἡμῶν φίλου τοῦ Μητροπολίτου Θυατείρων τὸν Πασχάλιον χαιρετισμὸν τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος.

Ἐν τοῖς δυσκόλοις τούτοις καιροῖς, καθ' οὓς ἡ Χριστιανικὴ πίστις οὕτως εὐρέως πολεμεῖται ἐν χώραις, αἵτινες μέχρι τοῦδε ἦσαν ὁμολογουμένως χριστιανικαί, παρέχει ἐνθάρρυνσιν ἡ ὑπόμνησις τοῦ γεγονότος, ὅτι στίφη πιστῶν ἐν Ἀνατολῇ καὶ Δύσει ἑνοῦνται ἐν τῷ ἑορτασμῷ τῆς νίκης, ἣν κατήγαγεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, Οὗ ἡ Ἀνάστασις ἀποτελεῖ τὸ ἐχέγγυον τοῦ τελικοῦ θριάμβου τοῦ Θεοῦ ἐφ' ὅλων τῶν δυνάμεων τοῦ πονηροῦ.

Κατὰ τὴν ὥραν ταύτην τῆς Χριστιανικῆς ἐλπίδος χαιρετίζω τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα καὶ ὔεχομαι, ὅπως ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ μένῃ μετ' Αὐτῆς καὶ μεθ' ὅλου τοῦ πληρώματος Αὐτῆς.

Εἰλικρινὴς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς

Κόσμο Καντουαρίας

Τῷ Παναγιωτάτῳ καὶ Σεβασμιωτάτῳ Φωτίῳ,
Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ.

† ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΑΡΔΕΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΥ

ΣΥΜΒΟΛΗ

ΕΙΣ ΤΟΥΣ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥΣ Κ/ΠΟΛΕΩΣ

ΑΠΟ ΤΗΣ ΑΛΩΣΕΩΣ ΚΑΙ ΕΞΗΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

44) ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Γ΄

Κατὰ Ἰούνιον 1662 καὶ ἀκριβέστερον τῇ 29 ἰ. μηνὸς καὶ ἔτους, ἡμέρᾳ Κυριακῇ 300), ἀνῆλθε τὸν θρόνον ***Διονύσιος*** ὁ Λαρίσσης, ὁ ἐπωνυμούμενος «Βαρδαλῆς», εἰς διαδοχὴν τοῦ παραιτηθέντος Παρθενίου Δ΄ 301). Δοσίθεος ὁ Ἱεροσολύμων σημειοῖ τὰ ἑξῆς σχετικὰ πρὸς τὴν ἐκλογὴν τοῦ Διονυσίου: «Εἰσῆλθες διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν ἀξίαν τῆς πατριαρχικῆς περιωπῆς, οὐ βίᾳ, οὐ δυναστείᾳ, οὐ πονηρίᾳ καὶ τέχνῃ τινί, οὐ τρόποις οἷς χρῶνται οἱ ἀλλαχόθεν ἀναβαίνοντες εἰς τὴν ποίμνην, ἀλλὰ κληθεὶς ὑπό τε κοινῆς νομίμου καὶ κανονικῆς συνόδου καὶ συνελεύσεως κληρικῶν θεοφιλεστάτων καὶ παντὸς σχεδὸν τοῦ εὐαγοῦς κλήρου καὶ τοῦ φιλοχρίστου λαοῦ τῆς βασιλίδος πόλεως. . . » 302).

Μετὰ πατριαρχείαν τριετῆ καὶ περίπου τετράμηνον ἀπεμακρύνθη ὁ Διονύσιος, ἄκων καὶ μὴ βουλόμενος, τοῦ θρόνου διὰ τῆς αἰφνιδίας εἰς αὐτὸν εἰσπηδήσεως τοῦ ἐκ Βλαχίας ἐπανακάμψαντος Παρθενίου Δ΄ — **τῇ**

---

300) Τὸ « ὑπόμνημα » τῆς ἐκλογῆς χρονολογεῖται γενικῶς ἀπὸ Ἰουνίυο 1662. Ὁ κατάλογος ***Ι. Θαλασσηνοῦ*** (Π. Ζερλέντσυ ἡ α΄ πατριαρχεία κλπ. ὡς ἀνωτ. σ. 23) ἀναφέρει τὴν ***29 Ἰουνίου 1662***, ἐνῷ ***Μελέτιος ὁ Ἀθηνῶν*** (Γ΄ 467), σημειοῖ: ***29 Ἰουνίου 1660, ἡμέρα Κυριακή.*** Ὅρα καὶ **Bandurii** ΙΙ΄ 1001.

301) Ἡ παραίτησις αὕτη δὲν σώζεται παρὰ τὸ ἀναγραφόμενον ἐν τῷ κατωτέρω δημοσιευομένῳ « ὑπομνήματι » τῆς ἐκλογῆς τοῦ Διονυσίου ὅτι αὕτη κατεστρώθη ἐν τῷ αὐτῷ κώδικι τῆς Ἐκκλησίας, ἐν ᾧ καὶ τὸ « ὑπόμνημα ».

302) ***Δοσιθέου Ἱερ.*** περὶ τῶν ἐν Ἱεροσ. κλπ. σ. 1177.

21 'Οκτωβρίου 1665 [303]). 'Αρνούμενος κατ' ἀρχὰς ὅπως ἀναγνωρίσῃ τὰ γενόμενα ἐκρύπτετο, ὕστερον ὅμως συνεφιλιώθη μετὰ τοῦ Παρθενίου δοὺς παραίτησιν ἀπὸ τοῦ θρόνου, ζητήσας δὲ καὶ λαβὼν προεδρικῶς πρὸς ζωάρκειαν αὐτοῦ τὴν μητρόπολιν Θεσσαλονίκης, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ μετέβη κατ' 'Απρίλιον 1666 [304]). Ποιμάνας τὴν ἐπαρχίαν ταύτην ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν περὶ τὰ τέλη πιθανῶς 1669, ἴσως δὲ καὶ περὶ τὰς ἀρχὰς 1670, καὶ διὰ Λαρίσσης μεταβὰς εἰς Ἱεροσόλυμα ἑώρτασεν ἐκεῖ τὸ Πάσχα τοῦ ἔτους τούτου [305]). 'Εκεῖθεν ἐπανῆλθεν εἰς ΚΠολιν, τουλάχιστον κατὰ τὰς ἀρχὰς 1671, ὅτε καὶ παρῃτήθη τῆς προεδρείας ἐπὶ τῆς μ/λεως Θεσσαλονίκης, ὁριστικῶς καὶ ἐπισήμως αὐτὴν τὴν φοράν, ἐὰν ὑποτεθῇ ὅτι καὶ κατὰ τὴν ἐκ Θεσσαλονίκης ἀναχώρησιν αὐτοῦ ἐγνώρισε τῇ 'Εκκλησίᾳ τὴν περὶ παραιτήσεως σκέψιν καὶ ἀπόφασιν αὐτοῦ [306]). Κατὰ Σ/βριον ἰ. ἔ. συναντῶμεν τὸν Διονύσιον ἐν βασιλευούσῃ, κινούμενον σοβαρῶς, ἔστω καὶ μὴ ἀμέσως καὶ κατὰ πρωτοβουλίαν, περὶ τὴν ἀνακατάληψιν τοῦ θρόνου, καὶ δὴ καὶ μεταβάντα ἐπὶ τούτῳ μετὰ τῶν μητροπολιτῶν εἰς 'Αδριανούπολιν, ἀλλ' ἄνευ ἐπιτυχίας τινός, καθὰ ἐσημειώθη ἀλλαχοῦ. 'Ακολούθως φέρεται συμμετασχὼν τῆς καθαιρέσεως Παρθενίου Δ' — 7 Ν/βρ. ἰ. ἔ. — καὶ τῆς ἐπακολουθησάσης ἐκλογῆς Διονυσίου Δ', καὶ διαμένων ἐν ΚΠόλει κατὰ 'Ιανουάριον 1672 [307]). 'Απελθὼν ἐκ βασιλευούσης μετέβη εἰς τὸ ἁγιώνυμον Ὄρος, ἐγκαταβιώσας ἐν τῇ ἱερᾷ μονῇ Λαύρας, τὴν ὁποίαν ὡς καὶ τὰ περὶ αὐτὴν καὶ ὑπ' αὐτὴν πολλαχῶς εὐηργέτησεν ἰδίοις αὐτοῦ ἀναλώμασιν. 'Απέθανε τῇ 28 Αὐγούστου 1696 ταφεὶς ἐν τῇ αὐτῇ ὡς ἄνω ἱερᾷ μονῇ, ἐν ᾗ σώζεται καὶ ἡ εἰκὼν τοῦ ἀοιδί μου, ἀντίγραφον δὲ ταύτης εὕρηται καὶ ἐν τῇ Μ. Αἰθούσῃ τοῦ Π/χείου ΚΠόλεως ([308]).

---

303) ***Θαλασσηνοῦ*** ὡς ἀνωτ. σ. 23.— ***Μ. 'Αθην.*** αὐτόθι

304) ***Δυοβουν.*** σ. 89. – Πατμ. βιβλ. ***'Ι. Σακελλ.*** σ. 314.— ***'Εκκλ. 'Αλήθ.*** ΚΓ, 420. — 'Υπεγράφετο « ***Διονύσιος ἐλέῳ Θεοῦ πατριάρχης πρώην ΚΠόλεως καὶ πρόεδρος Θεσσαλονίκης*** » (***'Εκκλ. 'Αληθ.*** ὡς ἀνωτ. σ. 447).

305) Ἱστορία τῆς 'Εκκλησίας Ἱεροσολύμων ὑπὸ 'Αρχ. ***Χρ. Παπαδοπ.*** ὡς ἀνωτ. σ. 541.— **M. Le Quien** Oriens Christ. II' 110.

306) 'Εν τῷ « ὑπομνήματι » τῆς ἐκλογῆς τοῦ μ. Θεσσαλονίκης 'Αναστασίου, γενομένης τῇ 11 Μαρτίου 1671, σημειοῦται ὅτι ἐξελέγη οὗτος εἰς διαδοχὴν τοῦ γενομένου Μ. Ρόδου 'Ιωακεὶμ τοῦ προαρχιερατεύσαντος καὶ τοῦ προεδρικῶς πρὸς καιρὸν καταλαβόντος τὴν μ. Θεσσαλονίκης πρ. ΚΠ. Διονυσίου, κρίσει συνοδικῇ, ***ἀναχωρήσαντος ἐκεῖθεν πρὸς ἡσυχίαν.*** (Νομ. Συναγ. 173).

307) Ὅρα σημ. 293.— **J. Aymon** monuments authentiques κ.λ.π. ὡς ἀνωτ. σ. 61-63.— **De la Croix** l'état présent κ.λ.π. ὡς ἀνωτ. σ. 109 κ.λ.π.— ***'Ηλ. Γεν.*** ·Φ βιβλ. σ. 177-178. ***Π. Ζερλέντου*** Μεθόδιος κ.λ.π. ὡς ἀνωτ. σ. 8.— ***Α. Κεραμέως*** 'Ιερ. βιβλ. Δ' 310.— ***Παράρτημα*** Κ-ΚΒ τόμ. ὡς ἀνωτ. σ. 110.

308) ***'Εκκλ. 'Αλήθ.*** ΚΓ' 420.

***

Ὑπόμνημα ἐκλογῆς Διονυσίου Γ' τοῦ ἀπὸ Λαρίσσης [309]).

Καὶ ἡ ποίμνη πρὸς τὸν ποιμένα τῶς σχετικῶν ἐστι, καὶ ἀδύνατον θάτερόν παρὰ θάτερον εἶναι· τὰ γὰρ σχετικὰ ἅμα πέφυκεν εἶναι καὶ ἅμα γινώσκεσθαι· ἔργον ἐστὶ τοίνυν τῶν φρονήσεως μετεχόντων, οὔτε ποίμνην παρορᾶν ἄνευ τοῦ ποιμανοῦντος, οὔτ' ἄξιον ποιμένα χωρὶς τῆς ποιμανθησομένης· τοιγάρτοι καὶ τῆς παγκοίνου ποίμνης, τοῦ οἰκουμενικοῦ δηλονότι πατριαρχικοῦ ἀποστολικοῦ ἁγιωτάτου θρόνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐν στερήσει θατέρου τῶν σχετικῶν ἐναπολειφθείσης, ἤτοι τοῦ ποιμαίνοντος ταύτην καὶ οἰακοστροφοῦντος, ἅτε τοῦ πατριαρχεύοντος καὶ διοικοῦντος αὐτὴν πατριάρχου κὺρ Παρθενίου ἀναχώρησιν τελείαν τοῦ οἰκουμενικοῦ τούτου θρόνου πεποιηκότος καὶ παραίτησιν ἀμετάκλητον ἀπεργασαμένου, διὰ τοὺς ἐπικειμένους αὐτῷ μόχθους τε καὶ ἱδρῶτας, κεκμηκότος τῷ γήρει καὶ τὰ τῆς ἡσυχίας ἀσπασαμένου, ἐν βαιῷ ποταμῷ ἀκλυστοτέρως φέρεσθαι ἑλομένου ἢ εἰς ἀτλαντικὸν πέλαγος λαίφη ὑψόσε ἐπαίρειν, οἱ παρευρεθέντες ἀρχιερεῖς καὶ τῇ βασιλευούσῃ παρενδημοῦντες μετὰ γνώμης καὶ βουλήσεως πάντων, τῶν τε κληρικῶν δηλονότι καὶ ἱερέων τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ ἐπισήμων ἀρχόντων τῆς πολιτείας, ψήφους κανονικὰς ἐκθέσθαι ἑλόμενοι κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν διατύπωσιν, τῇ ἀντικρὺ καταστρωθείσῃ οἰκειοχείρῳ ἐν τῷδε τὸ ἱερῷ κώδικι ἐπερειδόμενοι, εἰσήλθοσαν ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου πρὸς ἐκλογὴν προσώπου ἀξίου καὶ ἁρμοδίου τῷ οἰκουμενικῷ τούτῳ ἀποστολικῷ πατριαρχικῷ θρόνῳ, καὶ πρῶτον μὲν ἐξέλεντο τὸν πανιερώτατον μητροπολίτην Λαρίσσης κὺρ Διονύσιον, δεύτερον τὸν μητροπολίτην Σμύρνης κὺρ Μακάριον καὶ τρίτον τὸν μητροπολίτην Δρύστρης κὺρ Μακάριον· ὅθεν καὶ εἰς δήλωσιν καὶ ἔνδειξιν ἐγράφη τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐν τῷδε τῷ ἱερῷ τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας κώδικι.

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ ,αχξβ μηνὶ Ἰουνίῳ ἐπινεμήσεως ιε'

† ὁ Κυζίκου ***Μητροφάνης***, † ὁ Χαλκηδόνος ***Γαβριήλ*** † ὁ Ἀθηνῶν ***Ἄνθιμος*** † ὁ Ρόδου ***Ἰωακείμ***, † ὁ Μιτυλήνης ***Γρηγόριος***, ὁ † Μηθύμνης ***Μακάριος***, † ὁ Παροναξίας ***Μακάριος***, † ὁ Προικονήσου ***Γεράσιμος***.

— Περί *Διονυσίου* Γ' ὅρα καί: ***Ὑψηλ.*** 160.— ***Βυζ.*** Β' 536.— ***Μαθᾶς*** 217.— ***Γεδεὼν*** 588.— τοῦ ***αὐτοῦ*** καν. διατ. Α' 55. 341. 368.— ***Σάθα*** Γ' 11. 595-599.— ***Δελικάνη*** Γ' 87.— ***Ἑλληνικὰ*** Γ' 54.— ***Θρακικὰ*** Γ' 4.— **Le Quien** Ι' 341.— **Vailhé** 1311.— ***Θεολ.*** Δ. 181.— ***Ὀρθ.*** Γ' 30.— ***Ἐκκλ. Ἀλ.*** Β' 603. 607.— ΙΓ' 172. ΙΘ' 61. 191. ΚΓ' 419. 420.— ***Φ. Βαφείδου*** ἐκκλ. ἱστ. Γα' 101.— Ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης Διονύσιος Γ' ὁ Βαρδαλῆς (1662-1665) ὑπὸ ***Δημ. Πασχάλη*** ἐν ***Ἐναισίμοις*** ἐπὶ τῇ 35η ἐπετείῳ τῆς ἐπιστημ. δράσεως τοῦ Ἀρχ/που Ἀθηνῶν Χρυσοστόμου. Ἀθῆναι. 1931. σ. 318-343.— ***Μ. Ε. Ἐγκ.*** Θ' 405.

309) ***Κώδ.*** Π. Ἀρχ. Α' 423.— ***Ν. Συναγ.*** 71. 269.— ***Σάθα*** Γ' 595.— ***Ἐκκλ. Ἀλ.*** Β' 697.— ***Ἐναίσιμα κ.λ.π*** ὡς ἀνωτ. σ. 324. 337.

Πατριαρχικὸν Γράμμα ἐπὶ τῇ ἀναλήψει τῆς ποιμαντορίας τῆς μ/λεως Θεσσαλονίκης ὑπὸ τοῦ πρ. ΚΠόλεως Διονυσίου Γ' [310]).

† *Παρθένιος ἐλέῳ Θεοῦ κ.λ.π.*

† Θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι οἱ ὑποκείμενοι τῇ ἁγιωτάτῃ μητροπόλει Θεσσαλονίκης, καὶ ἐντιμότατοι κληρικοὶ τῆς αὐτῆς μητροπόλεως, εὐλαβέστατοι ἱερεῖς μετὰ πάντων τῶν ὑποκειμένων αὐτῇ χωρίων, εὐγενέστατοι ἄρχοντες καὶ λοιποὶ εὐλογημένοι χριστιανοί, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὰ κ.λ.π. Καλῶς ἔγνωτε ὅτι προλαβόντως ἐγράψαμεν καὶ ἐδηλοποιήσαμεν ὑμῖν τὰ περὶ τῆς εἰρήνης τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ περὶ τῆς ἀναπαύσεως τοῦ παναγιωτάτου πατριάρχου πρ. ΚΠόλεως κυρίου Δ ι ο ν υ σ ί ο υ, ὅπως διαιτήθησαν τὰ κατ' αὐτὸν καὶ συνοδικαῖς περισκέψεσι καὶ κοιναῖς ἀκριβολογίαις τῶν ἱερωτάτων ἀρχιερέων, τιμιωτάτων κληρικῶν καὶ εὐγενεστάτων ἀρχόντων, ἔδοξεν εὐλογοφανὲς δοθῆναι τὴν αὐτὴν μητρόπολιν Θεσσαλονίκης μετὰ τῶν ὑποκειμένων αὐτῇ ἐπισκοπῶν πρὸς τὴν αὐτοῦ παναγιότητα, λόγῳ προεδρείας, προπαραιτησαμένου ταύτης τοῦ ἀρχιερέως ὑμῶν κὺρ Ἰ ω α κ ε ί μ ἐθελουσίως καὶ αὐτοπροαιρέτως, χωρίς τινος βίας καὶ καταναγκάσεως καὶ μετατεθέντος γνησίως εἰς τὸν θρόνον τῆς μητροπόλεως Ρόδου, εἰς τὸ ἔχειν αὐτὴν ἡ αὐτοῦ παναγιότης ἐφ' ὅρῳ ζωῆς αὐτοῦ πρὸς ἀνάπαυσιν εὐάρεστον καὶ ζωάρκειαν αὐτοῦ, παραίτησιν οἰκειοθελῆ παρασχόντος τοῦ πατριαρχικοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου καὶ πρὸς ἀπράγμονα βιοτὴν ἐπικλίναντος καὶ ζητήσαντος τὴν αὐτὴν ἐπαρχίαν εἰς ἰδίαν ἀνάπαυσιν πολλῶν δικαιολογιῶν ἕνεκα καὶ αἰτιῶν εὐπροσώπων, παριστωσῶν χρειώδη ταύτην καί πως ἀναγκαίαν εἰς ζωάρκειαν τῆς αὐτοῦ παναγιότητος· ἐφ' ᾧ καὶ ἡ μετριότης ἡμῶν σὺν πάσῃ τῇ ἱερᾷ συνόδῳ κατενεύσαμεν καὶ οὐκ ἀπηξιώσαμεν τὴν αἴτησιν αὐτοῦ, ἀλλὰ κοινῇ συναρεσκείᾳ καὶ γνωμοδοτήσει χωρὶς ἀντιλογίας ἐδόθη ἡ αὐτὴ μητρόπολις μετὰ τῶν ὑποκειμένων ταύτῃ ἐπισκοπῶν πρὸς ἀνάπαυσιν καὶ ζωάρκειαν τοῦ παναγιωτάτου πατριάρχου πρ. ΚΠόλεως κυρίου Διονυσίου, τοῦ ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητοῦ καὶ περιποθήτου ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ τῆς ἡμῶν μετριότητος, διὰ τὴν εἰρήνην τῆς Ἐκκλησίας καὶ διὰ τὴν φιλήσυχον καὶ φιλειρηναίαν γνώμην τῆς αὐτοῦ παναγιότητος, ὅστις ἔρχεται τὰ νῦν σὺν Θεῷ ἐπαπολαῦσαι ὑμῶν καὶ ἐπιλαβέσθαι τῆς χορηγηθείσης αὐτῷ ἐπαρχίας μετὰ πάντων τῶν προσόντων αὐτῇ κτημάτων καὶ ἀφιερωμάτων, κινητῶν τε καὶ ἀκινήτων, καὶ ἐπιστατεῖν αὐτὴν καὶ διοικεῖν καὶ διακυβερνᾶν καὶ πρὸς σωτηρίους διεξάγειν νομὰς τὸ λογικὸν αὐτὸ τοῦ Χριστοῦ ποίμνιον, ταῖς ἱεραρχικαῖς καὶ ἀποστολικαῖς αὐτοῦ οἰκονομίαις καὶ διαιτήσεσιν, εὐλογεῖν τε καὶ ἁγιάζειν τοὺς χριστιανοὺς καὶ παραινεῖν καὶ ἐπιστηρίζειν εἰς τὸν τῆς εὐσεβείας λόγον καὶ φροντίζειν περὶ τῆς σωτηρίας αὐτῶν καὶ πάντα ἐπιτελεῖν τὰ τῆς ἱεραρχίας ἐν τῇ αὐτῇ ἐπαρχίᾳ κατὰ τὸν τῆς προεδρείας λόγον· καὶ ἔχειν αὐτὴν ἀναφαιρέτως καὶ ἀναποσπάστως καὶ ἀδιασείστως ἐφ' ὅρῳ ζωῆς αὐτοῦ, παρέχων κατ' ἔτος τῇ καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ τὴν ἣν συνεφώνησε μερικὴν ἀποκοπὴν καὶ τὸ ἐτήσιον βασιλικὸν χαράτζιον, καὶ καρπούμενος καὶ νεμόμενος πάντα τὰ ἐκκλησιαστικὰ δικαιώματα τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας, κανονικά, συνοικέσια, ἐμβατοίκια, πανηγύρεις, ζητίας, καὶ εἴτι ἄλλο σύνηθες τῷ τόπῳ, πρὸς κυβέρνησιν καὶ ζωάρκειαν

310) *Ἐκκλ. Ἀλήθ.* ΚΓ' 420.

τῆς αὐτοῦ παναγιότητος· διὰ τοῦτογράφομεν καὶ ἐντελλόμεθα ὑμῖν συνοδικῶς, γνώμῃ καὶ τῶν παρευρεθέντων ἱερωτάτων ἀρχιερέων. . . κλπ., ἵνα ἀποδεξάμενοι τὴν αὐτοῦ παναγιότητα μετὰ πάσης εὐλαβείας καὶ τιμῆς καὶ φιλοφροσύνης καὶ δεξιώσεως, γινώσκητε αὐτὸν κυριάρχην τῆς αὐτῆς μητροπόλεως μετὰ τῶν ὑποκειμένων αὐτῇ ἐπισκοπῶν, καὶ προστάτην καὶ δεσπότην καὶ ποιμένα ὑμῶν καὶ ἱεράρχην καὶ πείθησθε καὶ ὑποτάσσησθε καὶ ὑπείκητε τῇ αὐτοῦ παναγιότητι κατὰ τὸ πρέπον καὶ δίκαιον, διά τε τὴν ὑπερέχουσαν ἀξίαν αὐτοῦ καὶ τὴν δεσποτείαν τῆς περὶ τὴν ἐπαρχίαν ταύτην ἱεραρχίας αὐτοῦ, καὶ παρέχητε αὐτῷ πάντα τὰ διαληφθέντα εἰσοδήματα καὶ δικαιώματα μετὰ πάσης ὑποταγῆς καὶ εὐπειθείας καὶ εὐλαβείας, μηδενὸς τολμήσοντος ἐναντίου φανῆναι λόγῳ ἢ ἔργῳ, ἐν βάρει ἀργίας ἀσυγγνώστου καὶ ἀλύτου ἀφορισμοῦ καὶ αἰωνίου τοῦ ἀπὸ Θεοῦ παντοκράτορος· οὕτω γενέσθω καὶ μὴ ἄλλως, ἐξ ἀποφάσεως· ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις εἴη ὑμῖν.

Ἐν ἔτει ,αχξστ', ἐν μηνὶ ἀπριλίῳ, ἰνδικτιῶνος δ'.

† Ἡρακλείας *Μεθόδιος* — † Κυζίκου ***Μητροφάνης*** — † Χαλκηδόνος ***Γαβριὴλ*** — † Παροναξίας ***Μακάριος*** — † Ρόδου ***Ἰωακείμ*** — † Ἀθηνῶν ***Ἄνθιμος*** — † Σερρῶν ***Κύριλλος*** — Νέων Πατρῶν ***Γερμανός.***

45) ΚΛΗΜΗΣ

Ἐν μέσῳ ἱκανῆς συγχύσεως καὶ ἀνωμαλίας τῶν ἐκκλ/κῶν πραγμάτων ἐνεφανίσθη ὁ μ/της Ἰκονίου ***Κλήμης***, ὅστις διενεργήσας τὴν ἔξωσιν καὶ τὴν εἰς Τένεδον ἐξορίαν Παρθενίου Δ' ἐπέβη τοῦ θρόνου « διὰ ληστρικῆς ἀνταρσίας » ἀποπειραθεὶς οὕτω « παρ' ἀξίαν πατριαρχεῦσαι ἐξωτερικῇ δυναστείᾳ ». Ἡ ἐπίβασις αὕτη τοῦ Κλήμεντος συνετελέσθη κατὰ Ἰ. τὸν Θαλασσηνὸν καὶ Μελέτιον τὸν Ἀθηνῶν τῇ *9 Σ/βρίου 1668.* Τὸ ἔτος σημειοῦται λελανθασμένως· πρόκειται περὶ τοῦ ἔτους *1667*. Ἡ ἀποδοκιμασία τοῦ ἐπιβάτου ὑπῆρξε γενικὴ καὶ ἄμεσος, διότι πρὶν ἢ γένηται μετάθεσις αὐτοῦ εἰς τὸν πατριαρχ. θρόνον καθηρέθη εὐθύς — πιθανῶς τῇ *13 ἰδ. μηνός* — « παρὰ πάσης τῆς ἱερᾶς συνόδου ἀποκρουσθεὶς καὶ ἀποδιωχθείς ». Μεταβὰς εἰς Ἀδριανούπολιν οὐδὲν ἐπέτυχε παρὰ τῷ ἐκεῖ τότε διαμένοντι ἄρχοντι τῆς χώρας Κατὰ τὸν « κατάλογον τοῦ ἀνωνύμου » — « τὸν Κλήμεντα αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς δὲν τὸν ἤθελαν, ἀλλὰ πηγαίνοντες εἰς Ἀδριανούπολιν, εὑρισκομένου τοῦ βασιλέως ἐκεῖ, τὸν εὔγαλαν καὶ ***ἔμεινε τὸ πατριαρχεῖον ἔρημον δίχως πατριάρχου μῆνας τρεῖς καὶ ἡμέρας εἴκοσι***». Τὰ αὐτὰ σημειοῖ καὶ ὁ Ἀθηνῶν Μελέτιος, ἐνῷ κατὰ τὸν κατάλογον τοῦ Θαλασσηνοῦ ὁ Κλήμης ***ἐπατριάρχευσε « μῆνας γ' καὶ ἡμέρας κ' »***, κατὰ δὲ τὸν κατάλογον τοῦ Δημάρη « ***μῆνας τέσσαρας*** » Πράγματι δὲ τόσον χρονικὸν διάστημα μεσολαβεῖ μέχρι τῆς ἐκλογῆς Μεθοδίου Γ' (5 Ἰανουαρίου 1668), τριῶν

δηλ. μηνῶν καὶ εἴκοσιν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς καθαιρέσεως τοῦ Κλήμεντος (13 Σ/βρ. 1667), τετράμηνον δὲ περίπου ἀπὸ τῆς εἰσπηδήσεως αὐτοῦ εἰς τὸν θρόνον (9 ἰδίου μηνός). Ἡ παρατηρουμένη ἐν τοῖς ἀνωτέρω καταλόγοις διαφορὰ ὡς πρὸς τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα, χαρακτηριζόμενον ὡς ***χηρείαν τοῦ θρόνου*** ἢ ἀντιθέτως ὡς ***πατριαρχείαν τοῦ Κλήμεντος***, λύεται πως καθ' ἡμᾶς διὰ τοῦ συνδυασμοῦ ἀμφοτέρων τῶν ἀπόψεων. Ὁ Κλήμης δηλ. ἀπὸ τῶν πρώπων ἤδη ἡμερῶν δὲν ἀνεγνωρίσθη ἐκκλησιαστικῶς καὶ ἀπὸ τῆς πλευρᾶς ταύτης εὐλόγως σημειοῦται ἐν τῷ «ὑπομνήματι» τῆς ἐκλογῆς Μεθοδίου Γ' ὅτι ἡ Ἐκκλησία ***ἐφ' ἱκανὸν ἐσχόλασε*** μετὰ τὴν ἔξωσιν τοῦ Παρθενίου, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου ὁ Κλήμης παρεμβληθεὶς ἐξωτερικῇ δυναστείᾳ δὲν φαίνεται εὐθὺς ἀμέσως ἀπολέσας τὴν προστασίαν τῆς τελευταίας ταύτης, οὐδ' ἐπετράπη ἡ ἐκλογὴ κανονικοῦ πατριάρχου, εἰμὴ μόνον μετὰ παρέλευσιν ἱκανοῦ χρόνου καὶ «μόλις μετὰ δώρων πολλῶν, διὰ τὸ μὴ θελῆσαι τὸν Κλήμεντα, ἐνεδύθη τὴν χλαμύδα ὁ πλειοψηφισθεὶς Ἡρακλείας Μεθόδιος». Ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει τὸ ἀνωτέρω χρονικὸν διάστημα θεωρητέον μᾶλλον ὡς χηρεία τοῦ θρόνου. Ὁ Κλήμης ἐξωσθεὶς ἀπεστάλη καὶ ὑπερόριος, ποῦ ὅμως ἄγνωστον, ὅπως ἄγνωστον εἶνε καὶ πότε καὶ ποῦ ἀπέθανε καὶ ἐτάφη [311]).

46) ΜΕΘΟΔΙΟΣ Γ'

«Ἀποδοκιμασθέντος τοῦ εἰς πατριαρχείαν ἀναξίως ἀντιβλέψαντος κακοΚλήμεντος, εἰς τὸν πατριαρχικὸν ἀνεβιβάσθη θρόνον ὁ κὺρ ***Μεθόδιος*** (μ/της Ἡρακλείας), συνοδικῇ προσκλήσει καὶ συγκροτήσει» — ***τῇ 5 Ἰανουαρίου 1668*** — [312]), «οὐχὶ μὲ ὀλίγα ἔξοδα ὅστις τὸ βασιλικὸν καβάδι φορέσας εἰς Ἀδριανούπολιν, ἀπὸ τὴν Πόρταν εἰς τὴν μητρόπο-

---

311) Περὶ ***Κλήμεντος*** ὅρα ἐν γένει: Bandurii κ.λ.π. σ. 1002.— *Μ. Ἀθ.* Γ' 467.— ***Βυζ.*** Β' 537.— ***Μαθᾶς*** 218.— ***Δυοβ.*** 89.— ***Π. Ζερλ.*** ἡ α' πατριαρχεία κ.λ.π. σ. 23.— ***Ἡλ. Γενν.*** Φωτ. βιβλ. 184.— *Παράρτ.* Κ-ΚΒ' τόμ. κ..λπ. ὡς ἀνωτ. 110. 115.— ***Γεδεὼν*** 592.— *Σάθα* Γ' 598.— Le Quien Ι' 342.— Vailhé 1311.— ***Θεολ.*** Δ' 181.— Ὀρθ. Γ' 32.— *Μ. Ε.* ***Ἐγκι*** ΙΔ' 546.— Docum. privat. κ.λ.π. ὡς ἀνωτ. ***Α. Κεραμέως*** σ. 524.

312) ***Παράρτημα*** Κ-ΚΒ' τόμ κ.λ.π. ὡς ἀνωτ. σ. 110. Κατὰ τὸν «κατάλογον τοῦ ἀνωνύμου» (Bandurii ΙΙ' 1002) «Ἰανουαρίου ***τρίτῃ*** ἔγινε πατριάρχης Μεθόδιος Ἡρακλείας», κατὰ δὲ τὸν Θαλασσηνὸν (ὡς ἀνωτ. σ. 23) καὶ Μ. Ἀθηνῶν (Γ' 467) προεχειρίσθη οὗτος πατριάρχης τῇ 3 Ἰανουαρ. 1669. Τὸ ἔτος λελανθασμένον, ἀντὶ 1668, κατὰ τὸ σωζόμενον ὑπόμνημα ὡς καὶ κατ' ἄλλας ἀποδείξεις. Πιθανῶς τῇ 3 Ἰανουαρίου ἐφόρεσε τὸ καββάδιον καὶ τῇ 5 ἰδ. μηνὸς ἐπηκολούθησεν ἡ κανονικὴ ἐκλογὴ αὐτοῦ.

λιν ἔστρεψε μὲ κόκκινον καλπάκι ἀπὸ κατηφέν, ὅπου εἶχε λευκοὺς σταυροὺς χρυσοῦς », κατὰ Μελέτιον τὸν Ἀθηνῶν [313]). Ἡ πατριαρχεία αὐτοῦ διαρκέσασα μέχρις ***ἀρχῶν Μαρτίου 1671*** διεκόπη διὰ τῆς καταλήψεως τοῦ θρόνου ὑπὸ Παρθενίου τοῦ Δ΄. Κατὰ τὸν « κατάλογον τοῦ ἀνωνύμου »—« Μαρτίῳ ἦλθεν ὁ Παρθένιος ἀπὸ Ἀδριανούπολιν πάλιν καὶ ἐκάθισε τρίτον, ὁ δὲ Μεθόδιος ***ἔφυγεν***, ὕστερον ἐπῆγεν εἰς Χίον εἰς τὸ μοναστήριον τῆς ἁγίας μονῆς ». Περὶ φυγῆς τοῦ Μεθοδίου γίνεται λόγος ὡσαύτως παρὰ Μελετίῳ τῷ Ἀθηνῶν καὶ Ὑψηλάντῃ. Φανερὸν ὅτι δὲν πρόκειται περὶ οἰκειοθελοῦς ἀποχωρήσεως καὶ παραιτήσεως τοῦ Μεθοδίου ἀπὸ τοῦ θρόνου, ἀλλὰ περὶ ἀκουσίας ἐγκαταλείψεως τοῦ πατριαρχείου καὶ καταφυγῆς αὐτοῦ ἐκεῖ που ἢ καὶ ὀλίγον μακράν, εἰς οἰκίαν ἰδιόκτητον ἢ καὶ φιλικήν ὡς εἰς ἄσυλον [314]).

Τὴν 17 Ἰουνίου ἰ. ἔ. γράφων ἰδιοχείρως πρὸς τὸν ἐν ΚΠ. πρεσβευτὴν τῆς Μ. Βρεττανίας D. Harvey ἐσημείου τὰ ἑξῆς ἐνδεικτικά: «... ἐπειδὴ καὶ ὁ καιρὸς οὗτος ἔτζη φέρνει τὰ πράγματα καὶ τὰ ἔφερεν, καθὼς διὰ ζώσης φωνῆς θέλει σὲ τὰ εἰπῇ ὁ πιστός σου οὗτος κυρίτζη Δημητράσκος ***καὶ ἐγὼ εἶναι ἀνάγκη νὰ παραμερίσῳ***. Ἔκρηνα (οὕτω) νὰ ἔλθω, ὡς μοῦ πρέπει, νὰ τὴν χαιρετίσω καὶ νὰ τῆς συντύχω καὶ τὸν λογισμόν μου, καὶ ἐπειδὴ δὲν δύναμαι ἀκόμη νὰ καβαλικεύσω εἰς ἄλογον ἐπιάσαμεν ἀραμπά· πλὴν τώρα ἤλθασιν φίλοι μας ἄρχοντες καὶ μοῦ εἴπασιν ὀμπρὸς (οὕτω) εἰς τὸν κυρίτζη Δημητράσκο πῶς εἶναι ἐδῶ τριγύρον μας τινὲς ρωμαῖοι ὅπου τοὺς ἔχει ὁ χουχούμης καὶ φυλάττουσιν δι᾿ ἡμᾶς. Καὶ λοιπὸν διὰ νὰ μὴν γένῃ κρότος, ἐδεήθηκα τὸν παρόντα γραμματοκομιστὴν κυρίτζη Δημητράσκο νὰ ἔλθῃ αὐτοῦ εἰς τὴν ἐκλαμπρότητά σου μὲ τὸ παρόν μου γράμμα καὶ μὲ τὸ στόμμα (οὕτω) νὰ συντύχῃ ὡς στόμα ἰδικόν μου παρακαλῶντας τὴν ἐκλαμπρότητά σου νὰ ἔχω συγγνώμην, ἐπειδή, καὶ ὡς γράφω, ἐκ τῆς ἀσθενείας δὲν δύναμαι νὰ ἔλθω αὐτοπροσώπως καὶ τὸ χρήσιμον νὰ κάμω.... ». Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη τοῦ Μεθο-

---

313) Ἔνθα ἀνωτέρω· συνεχίζων οὗτος ἐπιφέρει: « ἀπὸ ἐκεῖνον λοιπὸν τὸν καιρὸν ἔλειψαν τῶν πατριαρχῶν δύο τινά, ὁποῦ τοῖς ἐδίδετο ἀπὸ τὴν Πόρταν: πρῶτον τὸ ***σκιάδιον***, διότι οὐδεὶς μετ᾿ αὐτὸν ἐφόρεσεν ἢ εἰς τὸ χέρι του ἔφερεν ὁδεύων, καθὼς οἱ πρὸ αὐτοῦ ἐποίουν· δεύτερον. νὰ ***μὴ φορῶσι μὲ τὸν πατριάρχην***, κατὰ τὴν συνήθειαν, ***καβάδια βασιλικὰ ἀρχιερεῖς ιβ΄*** ».— Ὅρα καὶ ***Δοσιθέου*** περὶ τῶν ἐν Ἱεροσ. κ.λ.π. σ. 1177.— Ἐκκλ. ἱστ. ***Φ. Βαφείδου*** Γα΄ σ. 24. 93.— Κατὰ τὴν «συνοπτικὴν διήγησιν» Καλλινίκου Γ΄, οἱ μετὰ τὸν Μεθόδιον Γ΄ πατριάρχαι ὡς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἔφερον ***τὰ « καυμηλαύκια »***, τὰ τῶν ἐρημιτῶν τῆς κεφαλῆς καλύμματα καὶ ἐπανωκαμήλαυκα... καὶ ἔλειψε πλέον τὸ ***σκιάδιον***, ὡς τῶν φράγκων ἴδιον ὅλον σκέπασμα τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ βενετίκου τοῦ βασιλέως ἐχθρῶν » (***Δυοβ.*** 90).

314) Ὅρα σημ. 290.— **Bandurii** καὶ ***Μ. Ἀθην.*** ὡς ἀνωτ.— ***Ὑψηλ.*** 166.— ***Ἠλ. Γενν.*** ὡς ἀνωτ. σ. 185.

δίου, πρὸς τῇ οἰκειότητι ἣν οὗτος εἶχε μετὰ τοῦ ἄγγλου πρεσβευτοῦ, ἀφίνει σαφῶς νὰ νοηθῇ καὶ τοῦτο, ὅτι δηλ. μέχρι τῆς ὡς ἄνω ἡμερομηνίας (17 Ἰουνίου ἰ. ἔ.) δὲν εἶχε παραιτηθῇ ἀπὸ τοῦ θρόνου, ὑπογραφόμενος μάλιστα ἐν τῷ γράμματι ὡς πατριάρχης ἐν ἐνεργείᾳ — « ***ὁ Κωνσταντινουπόλεως*** καὶ εὐχέτης τῆς σῆς ἐκλαμπρότητος » — ἀλλ' ὅτι ὅμως διέβλεπε καὶ τὴν ἀνάγκην « νὰ παραμερίσῃ », δηλ. νὰ παραιτηθῇ. Πότε καὶ ἂν ὑπέβαλε κανονικὴν παραίτησιν ἀπὸ τοῦ θρόνου, εἶνε ἄγνωστον. Τὸ βέβαιον μόνον εἶνε ὅτι, ἔστω καὶ σιωπηλῶς, ἀνεγνώρισε τὴν νέαν κατάστασιν τῶν πραγμάτων ὀλίγον ἀργότερον, καὶ πιθανῶς μετὰ τὴν προσφυγὴν αὐτοῦ παρὰ τῷ Γάλλῳ πρεσβευτῇ marquis de Nointel καὶ πιθανώτερον κατ' Αὔγουστον 1671, ὅτε ἤρξατο ἐμφαντικωτέρα ἡ ἐναντίον τοῦ Παρθενίου Δ' καταφορὰ καταλήξασα εἰς ἐκδηλώσεις ὑπὲρ τοῦ πρ. ΚΠόλεως Διονυσίου Γ', ἀρχὰς Σ/βρίου ἰ. ἔτους, ὡς ἐσημειώθη ἀλλαχοῦ [315]). Τὸν Μεθόδιον Γ' συναντῶμεν ὡς πρ. ΚΠόλεως τῇ 7 Ν/βρίου 1671 συνυπογράφοντα τὴν καθαίρεσιν Παρθενίου Δ' καὶ συμμετέχοντα εἰς τὴν ἐπακολουθήσασαν ἐκλογὴν Διονυσίου Δ' ὡς καὶ κατὰ Ἰανουάριον 1672. Ἀναχωρήσας ἐκ ΚΠόλεως, ἄγνωστον ἀκριβῶς πότε, ἀφίκετο κατ' ἀρχὰς εἰς Χίον ἐφησυχάσας πρὸς καιρὸν ἐν τῇ ἐκεῖ Νέᾳ Μονῇ, ἐκεῖ-

---

315) ***Ἠλ. Γενν.*** Φ. βιβλ. σ. 183. 184. 190.—***Π. Ζερλ.*** Παρθέν. Μεθόδιος, Διον κ.λ.π. σ. 4. 8 18.— ὅρα καὶ σημ. 291.—

— Κατὰ τὸν *Θωμᾶν Smith* ὁ Μεθόδιος κατηγορηθεὶς καὶ συλληφθεὶς ὑπὸ τοῦ καϊμακάμη ἐφυλακίσθη, ὕστερον ὅμως ἐλευθερωθείς, φοβούμενος δὲ καὶ τὸ ἐκδικητικὸν τοῦ Παρθενίου, κατέφυγεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἄγγλου πρέσβεως (Th. Smitho de graecae ecclesiae hodierno statu epistola, Trajecti ad Rhenum. 1698 p. 59.— Th. ***Smith*** an account of the greek church as to its doctrine and rites of warschip, London. 1680. p. 82.— ***Π. Ζερλ.*** ὡς ἀνωτ. σ. 4). Περὶ καταφυγῆς τοῦ Μεθοδίου εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἄγγλου πρεσβευτοῦ ἀναφέρει καὶ ὁ ***J. Covel*** εἰς τὸ ἔργον αὐτοῦ « Some account of the present greek church, ἔκδ 1722 », καὶ ὅτι μετὰ τὴν ἀναχώρησιν ἐκείνου εἰς Ἀγγλίαν κατέφυγεν ὁ Μεθόδιος παρὰ τῷ Γάλλῳ πρεσβευτῇ Nointel. (***Ἠλ. Γενν.*** ὡς ἀνωτ. σ. 174. 175). Ὁ De la Croix, γραμματεὺς τοῦ Nointel, διηγεῖται ὅτι ὁ Παρθένιος δαπανήσας πολλὰ ἵνα ἀπομακρύνῃ τοῦ θρόνου τὸν Μεθόδιον ὑπερηύξησε τὰς πρὸς τὸ πατριαρχεῖον δόσεις τῶν ἀρχιερέων πρὸς ἀπότισιν τῶν ὀφειλομένων τόκων, ὅτι οἱ ἀρχιερεῖς (οἱ ἐν ΚΠ.) ἠναγκάσθησαν νὰ κρυβῶσιν, ὅτι ὁ Μεθόδιος ὁ πρ. πατριάρχης καὶ οἱ μ/ται Ἡρακλείας (Βαρθολομαῖος), Κυζίκου (Μητροφάνης), Νικομηδείας (Νεόφυτος), Ἀθηνῶν (Ἄνθιμος), Ρόδου (Ἰωακεὶμ) καὶ Κρήτης (Νεόφυτος) προσῆλθον εἰς τὸν ἐν Πέραν οἶκον τοῦ Γάλλου πρέσβεως, παρ' οὗ ἐγένοντο δεκτοὶ μετ' εὐχαριστήσεως, τῇ βοηθείᾳ δὲ τοῦ Nointel ἀνήγγειλαν τῷ διερμηνεῖ Παναγιώτῃ Νικουσίῳ τὰ διατρέξαντα, ὅτι συνεπείᾳ τῆς ἐπιβραδύνσεως ἀπαντήσεως ἀπὸ μέρους τοῦ τελευταίου τούτου κατώρθωσαν ἵνα φθάσωσιν εἰς Φιλιππούπολιν, ἔνθα τῇ βοηθείᾳ τοῦ ἐκεῖ που διαμένοντος Π. Νικουσίου ἐνήργησαν ἐπιτυχῶς ἐναντίον τοῦ Παρθενίου (***Π. Ζερλ.*** ὡς ἀνωτ. σ. 8 σ. 1.— P. Ricaut histoire de l'état κ.λ.π. ὡς ἀνωτ. σ. 109).

θεν εἰς Ζάκυνθον, ἐφησυχάσας ὡσαύτως ἐπ' ὀλίγον ἐν τῇ ἐκεῖ μονῇ τῶν Στροφάδων καὶ ἐκεῖθεν εἰς Βενετίαν ἐκλεγεὶς τῇ 15 Ἰανουαρίου 1677, ἐγκρίσει καὶ τῆς ἐνετικῆς Γερουσίας, ἀρχιερατικῶς προϊστάμενος τοῦ ἐν Βενετίᾳ ὀρθοδόξου ναοῦ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου. Μετὰ ποιμαντορίαν διετῆ ἀπέθανε (1679) καὶ ἐτάφη ἐκεῖ [316]).

***

Ὑπόμνημα ἐκλογῆς Μεθοδίου Γ' τοῦ ἀπὸ Ἡρακλείας [317]).

Τὸ τοῦ Θεοῦ γεώργιον ὡς ἐπάναγκες σχολάζειν οὐδέποτε θέμις ἐστίν, ἀλλ' ὡς ἐφικτὸν ἀεὶ τελεῖν ἐργαζόμενον· ὅθεν καὶ ὁ Κύριος κἂν τοῖς σάββασιν αὐτοῖς τὰς θεοσημείας οὐκ ἦν ἀπαναινόμενος ἐνεργεῖν; κἀκ τῶν ἀγνωμόνων καὶ μωμοσκόπων ὡς μὴ σαββατίζων ἐπιμεμφόμενος ἀπεκρίνατο: «ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, κἀγὼ ἐργάζομαι», ὡς ἀσχόλαστον ἄντικρυς τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ παριστῶν, οἷς εὐσεβοφρόνως καὶ οἱ σεπτοὶ πατέρες ἑπόμενοι ἐκκλησίαν ἐπὶ πολὺ μὴ σχολάζειν ἐπισκόπου στερήσει, δι' οὗ τὸ τοῦ Θεοῦ γεωργεῖται γεώργιον, κανονικῶς διετάξαντο· ἐπειδὴ τοιγαροῦν καὶ τῆς πρώτης ταύτης τῶν ἐκκλησιῶν ἐφ' ἱκανὸν σχολασάσης μετὰ τὴν ἔξωσιν τοῦ προστατεύσαντος αὐτῆς κὺρ Π α ρ θ ε ν ί ο υ διὰ τῆς λῃστρικῆς ἀνταρσίας καὶ ἐπιβάσεως τοῦ ἀπὸ Ἰκονίου καθαιρεθέντος κακο-Κ λ ή μ ε ν τ ο ς, ὡς πειρασαμένου παρ' ἀξίαν πατριαρχεῦσαι ἐξωτερικῇ δυναστείᾳ καὶ παρὰ πάσης τῆς ἱερᾶς συνόδου ἀποκρουσθέντος καὶ ἀποδιωχθέντος, οὐκ ἀνασχετὸν ἡμῖν ἔδοξε βλέπειν τὰ κατ' αὐτὴν τηνάλλως καὶ ὡς οὐκ ἔδει φερόμενα, ἀλλὰ γνήσιον αὐτῇ νυμφίον, ὡς ἔνεστιν, ἐσπεύσαμεν ἁρμόσαι καὶ τῆς οἰκουμενικῆς προστασίας κατάλληλον προστάτην καταστῆσαι ἐπὶ διεξαγωγῇ καὶ διοικήσει τοῦ λογικοῦ τούτου ἀρχιποιμνίου κατὰ τὰς κανονικὰς τῶν ἱερῶν πατέρων θεσμοθεσίας· καὶ δὴ τὸν μὲν κὺρ Παρθένιον, οὐχ ὅτι μόνον ἡ ἐφ' ἡμᾶς ἀρχὴ καὶ ἐξουσία τὰ πρὸς ἀνάκλησιν αὐτοῦ τελείως οὐκ ἀπεδέξατο, ἀλλ' ὅτι μάλιστα προπαραιτησάμενον ἐθελουσίως τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου καὶ παραχωρήσαντα αὐτὸν πρὸς τὸν κὺρ Δ ι ο ν ύ σ ι ο ν ἰδίᾳ παραιτήσει, εἶτ' οὐκ οἶδ' ὅπως πατριαρχείας αὖθις παρὰ κανόνας ἀψάμενον χωρὶς συνοδικῆς εἰδήσεως καὶ προσκλήσεως, καίτοι τῆς παραιτήσεως αὐτοῦ διασωζομένης εἰσέτι καὶ νῦν ἐνεργοῦς βεβαίας τε καὶ ἀμεταπτώτου, παραλιπόντες οὐδένα λόγον περὶ αὐτοῦ πεποιήμεθα· ἕτερον δὲ πρόσωπον

---

316) ***Παράρτ.*** Κ-ΚΒ' ὡς ἄνωτ. σ. 110.— ***Α. Κεραμέως*** ἱεροσ. βιβλ. Δ' 310.— ***Ἡλ. Γενν.*** ὡς ἄνωτ. σ. 36. 38. 178.— ***Μ. Ε. Ἐγκ.*** ΙΣΤ' 836.— Ἐκκλ. ἱστ. ***Φ. Βαφείδου*** Γα' 41.— ***Ν. Ποιμὴν*** Δ' 610.

— ***Περὶ Μεθοδίου*** Γ' ὅρα καί: ***Σάθα*** Γ' 11. 12. 597. 598.— ***Μαθᾶς*** 218.— ***Βυζ.*** Β' 537.— ***Γεδεὼν*** 592.— ***Ἑλληνικὰ*** Β' 386.— ***Δελικάνη*** Γ' 185. 336.— ***Μαζαρ.*** 447. 450. 458. 468. 474.—***Π. Νεοκλ.*** Καν. δίκ. ἐπὶ ὄρ. Σινᾶ κ.λ.π. σ. 36. 47. 54.— Langlois ὡς ἀνωτ. σ. 48.— Vailhé 1311. 1431.— Le Quien Ι' — ***Ι. Βελλούδου*** ἑλλ. ὀρθ. ἀποικία ἐν Βενετίᾳ 1893 σ. 78.— ***Παράρτ.*** Κ-ΚΒ' ὡς ἀνωτ. σ. 104.— Docum. privat. κ.λ.π. ὡς ἀνωτ. ὑπὸ ***Α. Π Κεραμέως*** σ. 524.— ***Ὀρθ.*** Γ' 33.— ***Θεολογ.*** Δ' 181.— ***Δυοβ.*** σ. 89.— ***Ἐκκλ. Ἀλ.*** ΚΖ' 538.

317) ***Κωδ. Φ. Κριτίου*** Α' 609.— ***Νομ. Συναγ.*** σ. 80.— ***Μαζαράκη*** σ. 366.— ***Παράρτημα*** Κ-ΚΒ' τόμ. ὡς ἀνωτ. σ. 115.— ***Ἡλ. Γενν.*** ὡς ἀνωτ. σ. 183 σημ. 14·

ἄξιον καὶ ἁρμόδιον τῆς πατριαρχικῆς προστασίας εὑρεῖν ἐφροντίσαμεν καὶ ψήφους κανονικὰς προβαλόντες πάντες ἡμεῖς οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει τανῦν ἐπιδημοῦντες ἀρχιερεῖς ἐπὶ τῷ ἐκλεγῆναι κανονικῶς τὸν ἐπαξίως ἀναχθησόμενον ἐπὶ τὸν πατριαρχικὸν οἰκουμενικὸν θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ κανονικῶς διιθύνειν τὸ χριστώνυμον πλήρωμα, πρῶτον μὲν ἐθέμεθα τὸν πανιερώτατον καὶ λογιώτατον μητροπολίτην Ἡρακλείας κὺρ Μεθόδιον, πρόεδρον τῶν ὑπερτίμων καὶ ἔξαρχον πάσης Θράκης καὶ Μακεδονίας, τὸν ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὸν ἡμῶν ἀδελφὸν καὶ συλλειτουργόν, δεύτερον τὸν πανιερώτατον μητροπολίτην Σμύρνης κὺρ Μακάριον καὶ τρίτον τὸν πανιερώτατον μητροπολίτην Ἀθηνῶν κὺρ Ἄνθιμον· ὅθεν καὶ εἰς ἔνδειξιν καὶ σαφῆ παράστασιν κατεστρώθησαν τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐν τῷ παρόντι κώδικι τῆς μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ ͵αχξη′ Ἰανουαρίῳ ε′ Ἰνδικτιῶνος στ′.

(Ἀκολουθεῖ)

Ε. Κ. ΦΩΤΙΑΔΟΥ

ΓΕΡΜΑΝΟΣ Α΄ Ο ΟΜΟΛΟΓΗΤΗΣ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

(715-729).

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 265 τοῦ λήξαντος ἔτους)

Ἐν τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ ὁ Πατριάρχης Ἰωάννης λέγει ὅτι αὐτὸς καὶ οἱ ἄλλοι Ἐπίσκοποι ἀποδεχθέντες τὰς ἀποφάσεις τῆς Συνόδου τοῦ 712 καὶ ἀναθεματίσαντες τὴν ΣΤ΄ Οἰκουμενικὴν Σύνοδον δὲν μετέστησαν εἰς τὸν Μονοθελητισμόν: «. . . ἐνδιδόναι μικρὸν τῷ ἤθει τοῦ ἀνδρὸς κατεδεξάμεθα, ὥστε τὴν ἐν τοῖς καιρίοις τῆς πίστεως ὁμολογίαν, εἰ καὶ μὴ λέξεσιν, ἀλλά γε ταῖς ἐννοίαις φυλάττεσθαι ἀπαράβατον. Οὐ γὰρ ἐν λέξεσιν ἡμῖν, ἀλλ' ἐν πράγμασιν ἡ ἀλήθεια, ὁ θεῖος Γρηγόριος βοᾷ» [47]). Ὑπεχώρησαν εἰς τὴν πίεσιν τοῦ τυράννου ἵνα προλάβωσι κακὰ μείζονα καὶ διωγμὸν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ : «οὐχ ὡς ἀνατρέπειν βουλόμενοι τὰς ἤδη συνοδικῶς ὁρισθείσας φωνάς. . . , ἀλλὰ πρὸς μόνην ὁρῶντες τοῦ τυράννου τὴν πεισμονήν [48])». Τὴν ἀλήθειαν τῶν λόγων τοῦ Πατριάρχου βεβαιοῖ καὶ τὸ γεγονὸς τῆς ἐπιμελοῦς ὑπ' αὐτοῦ διαφυλάξεως ἐν τοῖς ἀρχείοις τῶν Πατριαρχείων τῶν μόνων διασωθέντων ἐγγράφων τῆς Στ΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ὅτε ὁ Φιλιππικὸς—Βαρδάνης, μὴ ἀρκεσθεὶς εἰς τὴν ἀκύρωσιν τῶν ἀποφάσεων αὐτῆς, διέταξεν ἵνα ριφθῶσιν εἰς τὸ πῦρ καὶ ἐξαφανισθῶσι τὰ ἐν τῷ Παλατίῳ ἀποκείμενα Πρακτικὰ αὐτῆς, νομίζων ὅτι μετ' αὐτῶν ἔμελλεν ἵνα συγκατατρίψῃ καὶ τὸν λόγον τῆς ἀληθείας [49]). Ὅ,τι ὑπέγραψαν οἱ πατέρες οὔτε

---

47) Mansi, ἐνθ' ἀνωτ. στ. 200 Δ—Ε. Migne, π. ἑ. τόμ. 96, στ. 1424 Β.
48) Mansi, ἔνθ' ἀνωτ' στ. 200 Ε. — Migne, ἔνθ' ἀνωτ. στ. 1424 Β—Γ.
49) Mansi, ἔνθ. ἀνωτ. στ. 204 Β - Γ.—Migne, ἔνθ. ἀνωτ. στ. 1428 Β—Γ.

αἱρετικὸν ἦτο, οὔτε ἐσήμαινεν ὅτι παρεξέκλιναν οὗτοι τῆς ὀρθῆς πίστεως : «Τὸ γὰρ θελητικόν τε καὶ ἐνεργητικὸν καθ' ἑτέραν φύσιν λέγειν τὸν Χριστόν, οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν, ἢ δύο φυσικὰ θελήματα καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας νοεῖν»[50]). Τοὐναντίον μάλιστα οἱ ἐχθροὶ τῆς ΣΤ′ Οἰκουμ. Συνόδου ἀποδεχθέντες τὴν ἀπόφασιν τῆς Συνόδου τοῦ 712, ὡμολόγησαν τὴν διδασκαλίαν τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, τῶν πανουργιῶν τοῦ Φιλιππικοῦ μεταστραφεισῶν πρὸς μείζονα ἑδραίωσιν αὐτῆς : «ὅθεν μὴ ἀνατροπήν, ἀλλὰ βεβαίωσιν μᾶλλον ἐκείνης(=τῆς Στ′ Οἰκ. Συνόδου) σαφῶς ἀποδείκνυσθαι παρά γε τοῖς ὑγιεῖ τε καὶ ἀπροσκλινεῖ τῆς τῶν πραγμάτων κατανοήσεως ὀφθαλμῷ τὰ τοιαῦτα εἰδόσι σκοπεῖν αὐτὰ δὴ τὰ κατὰ τῆς Συνόδου τῷ τυράννῳ σκαιωρηθέντα»[51]).

Πρὸς μείζονα δικαιολογίαν ἑαυτοῦ καὶ τῶν ὁμογνωμόνων αὐτῷ ὁ Πατριάρχης Ἰωάννης προσάγει χωρία ἐκ τῶν συγγραμμάτων τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, ἐν οἷς ἐκφράζεται ἡ γνώμη ὅτι οἱ ἄνθρωποι δὲν πρέπει νὰ κρίνωνται ἐκ μόνης τῆς ἐξωτερικῆς τῶν πράξεων αὐτῶν ὄψεως, ἀλλὰ κατόπιν ἐξετάσεως καὶ τῶν ἐσωτερικῶν αὐτῶν πεποιθήσεων καὶ δὴ καὶ τῶν περιστάσεων ὑφ' ἃς οὗτοι ἐνήργησαν. Ἀναφέρει Βασίλειον τὸν Μέγαν Γρηγόριον τὸν Θεολόγον καὶ Κύριλλον τὸν Ἀλεξανδρείας, οἵτινες τοὺς λόγους καὶ τὰς πράξεις αὐτῶν πρὸς τὰς περιστάσεις συμμορφοῦντες πολλάκις ἐτήρουν σιωπὴν ἵνα προλάβωσι τὴν ἔκσπασιν τῆς ὀργῆς τῶν ἐναντίων. Καὶ τὸν Ἀαρὼν ἀναφέρει κατασκευάσαντα τοῖς Ἰουδαίοις χρυσοῦν μόσχον καὶ εἶτα δικαιολογούμενον ὡς ἐξ ἀνάγκης τοῦτο ποιήσαντα.

Σαφῶς λοιπὸν ἐκ τῆς ἐπιστολῆς καταδείκνυται ἡ ὀρθοδοξία τῶν μετασχόντων τῆς Συνόδου τοῦ 712 ἱεραρχῶν. Καὶ αὐτοὶ ἑαυτοὺς ὀρθοδόξους ἐθεώρουν, καὶ παρὰ τῶν ἄλλων ὡς τοιοῦτοι ἐτιμῶντο, ἀφοῦ ἐπὶ τοῦ διαδόχου τοῦ Φιλιππικοῦ Ἀναστασίου τοῦ Β′, Πατριάρχης παρέμεινεν ὁ αὐτὸς Ἰωάννης, διεδέχθη δ' αὐτὸν ὁ Γερμανός.

Ἀλλὰ καὶ τὰ διασωθέντα συγγράμματα τοῦ Γερμανοῦ διακηρύττουσι τὴν ὀρθοδοξίαν αὐτοῦ. Ἐν τῇ πρὸς τοὺς Ἀρμενίους ἐπιστολῇ, τῇ μόνον ἐν λατινικῇ μεταφράσει περισωθείσῃ, ἀναγινώσκομεν : «haud enim inconsiderate vel absque examinem, duarum voluntatum locumtionem admissimus, cum hac de re temporibus nostris commota quaestio fuit». (= διότι οὐχὶ ἀπερισκέπτως καὶ ἄνευ ἐξετάσεως τῶν δύο θελήσεων τὴν ἔκφρασιν παρεδέχθημεν ὅτε περὶ τοῦ πράγματος τούτου κατὰ τοὺς χρόνους ἡμῶν ἐκινήθη ζήτημα)[52]). Καὶ οἱ 350 δὲ Πατέρες τῆς Β′ ἐν Νικαίᾳ Οἰκουμενικῆς Συνόδου (787) μετὰ πολλῶν ἐπαίνων ἐξεφράσθησαν περὶ τοῦ Γερ-

---

[50]) Mansi, ἔνθ' ἀνωτ. στ. 201 Β· — Migne, ἔνθ' ἀνωτ. στ. 1425 Β.
[51]) Mansi, ἔνθ' ἀνωτ στ. 201 Β.— Migne, ἔνθ' ἀνωτ. στ. 1425 Β.
[52]) Migne, Π. ἑ. τόμ. 98, στ. 143.

μανοῦ: «Καὶ Γερμανοῦ μὲν τοῦ ἐν τοῖς ἱεροῖς γράμμασιν ἀνατεθραμμένου καὶ ὡς Σαμουὴλ ἐκ βρέφους τῷ Θεῷ ἀνατεθειμένου καὶ τῶν θαυμασίων πατέρων ἐφαμίλλου, οὗ ταῖς διαλογαῖς ἐξακολουθεῖν ἀναγκαῖον, διαβεβόηνται τὰ συγγράμματα ἐν πάσῃ τῇ Οἰκουμένῃ. Αἱ γὰρ ὑψώσεις τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ λάρυγγι αὐτοῦ καὶ ρομφαῖαι δίστομοι ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ, ἀκοντιζόμεναι κατὰ τῶν ἀπειθούντων τῇ ἐκκλησιαστικῇ παραδόσει [53])».

Ἔπειτα δὲ καὶ τοῦ ἑτέρου ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ Θεοφάνους καὶ τοῦ Νικηφόρου ὡς ὑπογραψάντων τὰ Πρακτικὰ τῆς Συνόδου τοῦ 712 ὀνομαστὶ φερομένων μητροπολιτῶν Ἀνδρέου τοῦ Κρήτης τὸ ὀρθόδοξον τοῦ φρονήματος τυγχάνει ἀναμφισβήτητον, διαπιστούμενον ὑπὸ τῶν ρητορικῶν καὶ ποιητικῶν αὐτοῦ ἔργων, τοῦ γεγονότος ὅτι ὑπέγραψε τὰ Πρακτικὰ τῆς ΣΤ′ Οἰκ. Συνόδου, τὰ σταλέντα πρὸς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ ἀρχιδιακόνου Ἀγάθωνος, σαφῶς δηλοῦντος ὅτι ἠσπάζετο τὰς ἀποφάσεις τῆς Συνόδου ταύτης, ἐν ᾗ καὶ ἀντιπρόσωπος ἐχρημάτισε τοῦ Ἱεροσολύμων Θεοδώρου [54]), καὶ ἐξ ὅσων γράφει ἐν τῇ ἐμμέτρῳ αὐτοῦ πρὸς τὸν διαληφθέντα ἀρχιδιάκονον ἐπιστολῇ [55]).

Ὅλως ἐξωτερικῶς καὶ καλῇ τῇ πίστει ὑπογράψας τὰς ἀποφάσεις τοῦ 712 βαρέως ἐν τούτοις φαίνεται φέρων ὁ Γερμανὸς τὴν τοιαύτην συμπεριφορὰν αὐτοῦ, διὸ καὶ μετὰ πάροδον 20 ὅλων ἐτῶν γράφων περὶ τῶν γεγενημένων ἐπὶ τοῦ Φιλιππικοῦ, μετὰ θαυμασμοῦ ὀνομάζει, καθὰ εἴρηται, τοὺς θαρραλέους, οἵτινες σταθερὰν ἐτήρησαν στάσιν, καὶ μετὰ ἀγανακτήσεως ἐκείνους, οἵτινες συμπαρέσυρον καὶ αὐτόν. Ὑπαινιγμόν τινα εἰς τὴν διαγωγὴν αὐτοῦ ταύτην δικαίως εὗρόν τινες ἐν τῷ ἐπιθέτῳ **«διγνώμῳ»**, τῷ ἀποδοθέντι αὐτῷ ἐκ μέρους τῶν ἐπισκόπων τῆς ἐν Ἱερείᾳ Συνόδου τῶν Εἰκονομάχων (754), οἵτινες καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ διέγραψαν ἐκ τῶν διπτύχων.

Τί μετὰ ταῦτα ἀπέγινεν ὁ μητροπολίτης Κυζίκου Γερμανός ; Καὶ ὁ Sokoloff [56]) ἀναφέρει ὅτι κατεδιώχθη ὑπὸ τοῦ ποιμνίου αὐτοῦ, ἐξοργισθέν-

[53]) Mansi, ἔνθ' ἀνωτ. τόμ. XIII, στ. 356.

[54]) Migne, Π. Ε., τόμ. 97, στ. 1364 Γ—Δ.

[55]) Ἡ ἐπιστολὴ ἐπιγράφεται : «Ἀνδρέου τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κρήτης Ἴαμβοι γραφέντες πρὸς τὸν ὁσιώτατον Ἀγάθωνα, ἀρχιδιάκονον καὶ χαρτοφύλακα τῆς ἐνταῦθα τοῦ Θεοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, ὅτε λαβὼν τὴν παροῦσαν βίβλον, μετέβαλε καὶ πάλιν ἀπέστειλε» (Migne, Π, Ε., Τόμ. 97, στ. 1437 —1441). Ὁ Κρήτης Ἀνδρέας ἔγραψε τὴν ἐπιστολὴν ταύτην εὐχαριστῶν τῷ Ἀγάθωνι, ἐντολῇ Πατριαρχικῇ ἀποστείλαντι εἰς ὅλους τοὺς μητροπολίτας ἀντίγραφον τῶν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις μόνον σωζομένων Πρακτικῶν τῆς ΣΤ′ Οἰκουμ. Συνόδου, ἵνα ἐπιδοκιμάσαντες αὐτὰ ἀναιρέσωσι τὴν ὑπάρχουσαν ὑπογραφὴν αὐτῶν ὑπὸ τὰ Πρακτικὰ τῆς Συνόδου τοῦ 712. Ὁ Ἀνδρέας ἐν τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ ἐκφράζει τὰς σκέψεις αὐτοῦ περὶ τῶν ἐν Χριστῷ δύο θελήσεων, λέγων μεταξὺ ἄλλων ὅτι δέον «Χριστοῦ νοεῖσθαι τὰς ἐνεργείας δύο».

[56]) Pravoslavnaja Bogoslofskaja Entsiklopedia, IV, στ. 177.

τος διά τὴν γενομένην συγκατάβασιν. Ὅπως ποτ' ἂν ᾖ, μετὰ τὴν ἐκθρόνιτιν τοῦ Φιλιππικοῦ ἡ εἰρήνη ἐπανῆλθε μετὰ τοῦ Ἀναστασίου (137-715). Ὅλοι οἱ Ἐπίσκοποι ἐπανῆλθον εἰς τὰς ἐπαρχίας αὐτῶν, ὁ δὲ Ἰωάννης ἔπεμψεν ἣν ἀνωτέρω ἀνελύσαμεν ἀπολογητικὴν αὐτοῦ ἐπιστολήν, τοῦθ' ὅπερ ἴσως ἔκαμε καὶ ὁ Γερμανὸς μετὰ τοῦ ποιμνίου αὐτοῦ δυνηθεὶς πλέον ἵνα ἐκθέσῃ καθαρῶς τὰ παρωθήσαντα αὐτὸν αἴτια ἵνα συμμετάσχῃ εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦ Φιλιππικοῦ κατὰ τῶν ἀποφάσεων τῆς ΣΤ' Οἰκουμ. Συνόδου. Ταῦτα ἐπιμαρτυρεῖ τὸ γεγονὸς τῆς μεταθέσεως αὐτοῦ εἰς τὸν θρόνον τῆς Κων/πόλεως, δηλοῦν ὅτι ἦτο τότε ἐν ἐνεργείᾳ Μητροπολίτης Κυζίκου [57]).

('Ακολουθεῖ)

[57]) Θεοφ. Χρονογρ. 6207.— Βίος Στεφάνου τοῦ Νέου (Migne, Π. Ἑ. τόμ. 100, στ. 1075—1076 («ἐκ Κυζίκου ἀναχθείς») προβλ. Andreeff, Bogoslofkij Viestnik, II σ. 177.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Η ΥΓΕΙΑ ΤΗΣ ΑΥΤΟΥ ΘΕΙΟΤΑΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΤΟΣ

Ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ παρόντος μηνός, θείᾳ χάριτι, ἡ πολύτιμος ὑγεία τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος εἰσῆλθε σταθερῶς εἰς τὸ στάδιον τῆς ἀναρρώσεως. Τοῦτο μετὰ βαθείας χαρᾶς καὶ ἀνακουφίσεως ἐχαιρετίσθη ὑπὸ τῆς Ἱεραρχίας, τοῦ κλήρου καὶ τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ. Συστάσει τῶν θεραπόντων ἰατρῶν Μ. Κουρεμένου καὶ Ν. Φερμάνογλου, ἡ Αὐτοῦ Θειοτάτη Παναγιότης ἀπὸ τῆς 25 παρόντος μηνὸς μετέβη καὶ ἐγκατεστάθη πρὸς μικρὰν ἐφησύχασιν εἰς τὰ ἐν τῇ Ἱερᾷ Θεολογικῇ Σχολῇ Χάλκης ἰδιαίτερα Αὐτῆς διαμερίσματα.

Συνοδεύει τῇ Αὐτοῦ Θειοτάτῃ Παναγιότητι ἡ ἐγκάρδιος πάντων εὐχὴ ὅπως τελείως ἀποκατασταθῇ ἡ πολύτιμος Ὑγεία Αὐτῆς ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Ἐκκλησίας.

ΑΓΙΑ ΚΑΙ ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Ἐπὶ τῇ λήξει τῶν ἑορτῶν τοῦ ἁγίου Πάσχα ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος, σεπτῇ ἐντολῇ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἤρξατο ἀπὸ τῆς 8 παρόντος μηνὸς τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ α´ τῇ τάξει Σεβ. Μητροπολίτου Ἡρακλείας Βενιαμίν.

Ἐν τῇ Συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς 18 παρόντος μηνὸς συνεπείᾳ ἐπειγούσης φύσεως ζητημάτων προήδρευσεν ἐκτάκτως ἡ Α. Θ. Παναγιότης. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ὁ Σεβ. Μ/της Ἡρακλείας προσφωνῶν τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἐξ ὀνόματος τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ἐξέφρασε τὴν βαθεῖαν χαρὰν ἣν δοκιμάζει αὕτη διότι ἐπαναβλέπει τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἀναλαβοῦσαν ἐκ τῆς τελευταίας ἀσθενείας Αὐτῆς καὶ προεδρεύουσαν τῶν συνοδικῶν ἐργασιῶν, ηὐχήθη Αὐτῇ ὑγείαν ἀκλόνητον καὶ πᾶσαν ἐνίσχυσιν παρὰ Θεοῦ, διαδηλώσας ἅμα ὅτι ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος αἰσθάνεται ἰδιαιτέραν χαρὰν διότι ἔχει τὴν τιμὴν νὰ ἐξακολουθήσῃ συνεργαζομένη μετὰ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας.

Ἀπαντῶσα ἡ Αὐτοῦ Θειοτάτη Παναγιότης ηὐχαρίστησε διὰ τοὺς φιλόφρονας λόγους καὶ τὸ ἀδελφικὸν ἐνδιαφέρον τὸ ὁποῖον ἐπέδειξεν ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος κατὰ τὴν ὑπερμηνιαίαν ἀσθένειαν Αὐτῆς, διεβεβαίωσε δὲ ὅτι αἱ διάθερμοι ἀδελφικαὶ

ἐκδηλώσεις τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου μεγάλως συνεκίνησαν Αὐτήν. Ἐν τέλει ἡ Α. Θ. Παναγιότης ηὐχαρίστησε τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Ἡρακλείας Βενιαμὶν διὰ τὴν ἀδελφικὴν προθυμίαν, ἣν εἶχε, νὰ προστῇ τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Ἑβδομάδος ὡς καὶ τῶν ἑορτῶν τοῦ Πάσχα ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ μετὰ τῶν Σεβ. Μ/τῶν Θεοδωρουπόλεως Λεοντίου, Χριστουπόλεως Μελετίου, Μύρων Πολυκάρπου καὶ Λαοδικείας Δωροθέου. Ἰδιαιτέρως δὲ ηὐχαρίστησε τῷ Σεβ. Μ/τῃ Μύρων Πολυκάρπῳ διὰ τὴν κατὰ πάντα ἐπιτυχῆ παρ᾿ αὐτοῦ ὡς Πρωτοσυγκελλεύοντος ἀντιμετώπισιν τῶν πόνων τῶν ἡμερῶν τούτων.

ΣΥΝΟΔΙΚΟΝ ΜΕΛΟΣ

Εἰς πλήρωσιν τῆς διὰ τοῦ θανάτου τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Προύσης Νικοδήμου χηρευσάσης συνοδικῆς ἕδρας ἐκλήθη, συνοδικῇ ἀποφάσει, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Εἰρηνουπόλεως Κωνσταντῖνος.

ΑΠΟΣΤΟΛΗ Π/ΧΙΚΗΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΣ ΕΙΣ ΡΟΥΜΑΝΙΑΝ

Ἐπ᾿ εὐκαιρίᾳ τῶν τελουμένων τῇ 2ᾳ προσεχοῦς μηνὸς Ἰουνίου πανηγυρικῶν ἐγκαινίων τοῦ νεοδμήτου Καθεδρικοῦ Ναοῦ τῆς πόλεως Μπελτσῶν, ὁ Σεβασμιώτατος Ἐπίσκοπος Χοτίνης καὶ Μπελτσῶν Βησσαρίων, τῇ ἐγκρίσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας, προσεκάλεσε τὴν Μ. Ἐκκλησίαν ὅπως συμμετάσχῃ δι᾿ ἀντιπροσώπου αὐτῆς τῶν ἑορτῶν τῶν ὡς ἄνω ἐγκαινίων.

Ἐπὶ τούτῳ, συνοδικῇ ἀποφάσει, ὡρίσθη ὅπως ἐκπροσωπήσῃ τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν μεταβαίνων εἰς Ρουμανίαν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Χαλκηδόνος Μάξιμος, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτου Ἀδαμαντίου, Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου.

ΚΑΝΟΝΙΚΑΙ ΑΔΕΙΑΙ

— Αἰτήσει αὐτοῦ ἐχορηγήθη τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Λέρου καὶ Καλύμνου Ἀποστόλῳ μηνιαία ἄδεια ἀπουσίας ἐκ τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ, διὰ λόγους ὑγείας.

— Ὡσαύτως ἐχορηγήθη ἄδεια μεταβάσεως εἰς Ἅγιον Ὄρος τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ πρώην Λαγκαδᾶ Γερμανῷ.

ΟΝΟΜΑΤΙΚΑΙ ΕΟΡΤΑΙ

— Κατὰ τὸν παρόντα μῆνα ἑώρτασαν τὰ ὀνομαστήρια αὐτῶν οἱ Σεβ. Μητροπολῖται Σάρδεων καὶ Πισιδίας Γερμανὸς καὶ Εἰρηνουπόλεως Κωνσταντῖνος. Ταῖς Α. Α. Σεβασμιότησι διεβιβάσθησαν καταλλήλως αἱ εὐχαὶ καὶ τὰ συγχαρητήρια τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος, οἰκουρούσης.

— Διὰ σεπτῶν Πατριαρχικῶν Γραμμάτων διεβιβάσθησαν αἱ εὐχαὶ καὶ τὰ συγχαρητήρια τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τοῖς ὁμοίως κατὰ τὸν παρόντα μῆνα ἑορτάσασι Σεβ. Μητροπολίταις Θυατείρων καὶ Ἐξάρχῳ Β. καὶ Δ. Εὐρώπης Γερμανῷ, Καρπάθου καὶ Κάσου Γερμανῷ, πρ. Λαγκαδᾶ Γερμανῷ, Σερρῶν Κωνσταντίνῳ, Ἐδέσσης Κωνσταντίῳ καὶ Κίτρους Κωνσταντίνῳ.

ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ

Κατὰ τὸν παρόντα μῆνα διερχόμενος ἐντεῦθεν ἐπεσκέφθη τὰ Πατριαρχεῖα ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Γιβραλτὰρ κ. Harold Buxton ἐν συνοδείᾳ τοῦ Προϊσταμένου τῆς ἐνταῦθα Ἀγγλικανικῆς Παροικίας αἰδεσιμολογιωτάτου κ. Oakley. Ἡ Α. Σεβασμιότης, μὴ δυνηθεῖσα νὰ συναντηθῇ μετὰ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, οἰκουρούσης, ὑπέβαλε τὰ σέβη αὐτῆς καὶ διηρμήνευσε τὴν βαθεῖαν αὐτῆς συμπάθειαν διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἀλλὰ καὶ τὴν χαρὰν αὐτῆς ἐπὶ τῇ ἀρξαμένῃ ἀναρρώσει Αὐτῆς.

Τὴν Α. Σεβασμιότητα αὐθημερὸν ἀναχωροῦσαν εἰς Ρουμανίαν ἀπεχαιρέτησεν ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου ἐξ ὀνόματος τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου Πανοσιολ. Ἀρχιμ. Ἀδαμάντιος.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

—Ἐπὶ τῇ μετὰ τὰς ἑορτὰς τοῦ Ἁγ. Πάσχα ἐπαναλήψει τῶν ἐργασιῶν τῆς Π.Κ. Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς ὁ Πρόεδρος αὐτῆς Τοποτηρητὴς τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας Σεβ. Μητροπολίτης Μύρων Πολύκαρπος ἐχαιρέτισε τὰ μέλη αὐτῆς καὶ τὰς εὐχὰς τῆς Α. Θ. Παναγιότητος διαβιβάσας ηὐχήθη αὐτῇ ἄφθονον τὴν ἐξ ὕψους δύναμιν εἰς καρπογόνον συνέχισιν τοῦ ἱεροῦ ὑπὲρ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως ἔργου αὐτῆς. Ἀπήντησεν ἀπὸ μέρους τῶν μελῶν τῆς Π. Κ. Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Χαριουπόλεως Γεννάδιος θερμῶς εὐχαριστήσας τὸν Σεβασμιώτατον Πρόεδρον καὶ τὴν ἀφοσίωσιν πάντων εἰς τὸ Σεπτὸν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος πρόσωπον τονίσας παρεκάλεσεν αὐτὸν ὅπως ὑποβάλῃ τῇ Α. Θ. Παναγιότητι τὴν θερμὴν εὐχὴν τῆς Π. Κ. Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς ὑπὲρ τῆς ταχείας ἀναρρώσεως Αὐτῆς.

— Ἐπὶ τῇ ἀνακοινώσει τοῦ Τοποτηρητοῦ τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας Σεβ. Μητροπολίτου Μύρων Πολυκάρπου ὅτι ὡς ἐκ τῶν πραγμάτων ἀπεδείχθη εὔστοχα ἦσαν τὰ περὶ τῆς ἱερᾶς ἐξομολογήσεως μέτρα, ἅτινα ἔλαβεν ἐσχάτως ἡ Π. Κ. Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιτροπή, ἀπεφάσισεν αὕτη ὅπως ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ὀργανώσῃ ταύτην εἰς τὸ μέλλον.

—Ἡ Π. Κ. Ἐκκλησιαστικὴ ἀπεφάσισε τὴν διαβάθμισιν τῶν ἐνοριῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως συνῳδὰ τῷ πληθυσμῷ αὐτῶν πρὸς εὐχερεστέραν ἐκκλησιαστικὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν, ἡ δὲ ἀνάλογος μελέτη καὶ ἐνέργεια ἀνετέθη εἰς εἰδικὴν Ἐπιτροπήν.

—Ὁ Τοποτηρητὴς τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας Μητροπολίτης Μύρων Πολύκαρπος ἐπεσκέφθη διαφόρους ἱεροὺς ναοὺς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ τὰς σεπτὰς τῆς Α. Θ. Παναγιότητος εὐχὰς καὶ εὐλογίας διαβιβάσας ταῖς οἰκείαις Ἐπιτροπαῖς, ἐν συνεργασίᾳ μετ' αὐτῶν διηυθέτησε διάφορα ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα. Ὡσαύτως καὶ ὁ Ἐπόπτης τῶν Ἱ. Ναῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἐπίσκοπος Ἀβύδου Γερμανὸς μετ' ἀνάλογον ἐποπτείαν ὑπέβαλε σχετικὰς ἐκθέσεις, διὰ τὰ περαιτέρω.

ΔΙΟΡΙΣΜΟΣ

Ἀποφάσει τῆς Π. Κ. Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ἐγκρίσει τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἱερατικῶς Προϊστάμενος τῆς ἐνορίας Τοπκαποῦ διωρίσθη προσωρινῶς

ὁ ἀρχιμ. Ἰάκωβος Ἰωσηφίδης, ὁ δὲ τέως τοιοῦτος Πρεσβύτερος Σωτήριος διωρίσθη βοηθὸς ἱερεὺς ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς Βαλουκλῆ.

ΟΦΦΙΚΙΑΛΟΙ

Ἀναφυείσης διαφορᾶς μεταξὺ τῶν Ἀρχόντων Πρωτοψάλτου καὶ Χαρτουλαρίου διὰ τάξιν ὀφφικίου, ἐκανονίσθη αὕτη, συστάσει καὶ προτροπῇ τοῦ Σεβ. Πρωτοσυγκελλεύοντος Μητροπολίτου Μύρων Πολυκάρπου, τοῦ Ἄρχοντος Χαρτουλαρίου ἐπιδειξαμένου εὐλαβῶς πᾶσαν πρὸς τοῦτο προθυμίαν.

ΕΠΑΝΟΡΘΩΣΙΣ

Ἐν τῷ παρελθόντι τεύχει τῆς «Ὀρθοδοξίας» ἐκ τυπογραφικῆς ἀβλεψίας ἀνεγράφη ἐσφαλμένως ἐν τῷ βιογραφικῷ Σημειώματι τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Προύσης Νικοδήμου τὸ μητρικὸν αὐτοῦ ὄνομα Ἀριάδνη ἀντὶ Ἀδριανή. Ἐπίσης ἐν τῇ σημειώσει τοῦ αὐτοῦ βιογραφικοῦ Σημειώματος ἀντὶ τῆς φράσεως «ἐν ἰδιαιτέρῳ ἀρχείῳ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος» δέον νὰ ἀναγνωσθῇ «ἐν τῷ ἰδιαιτέρῳ κ.τ.λ.».